

Sosiaali- ja terveystoimikunta
Eduskunta

HE 116/2025 vp

Maahanmuuttoviraston lausunto

Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunta on pyytänyt Maahanmuuttovirastolta kirjallista asiantuntijalausuntoa asiassa HE 116/2025 vp, jossa esitetään toimeentulotuesta annetun lain, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 64 §:n ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain 10 §:n muuttamista.

Maahanmuuttovirasto kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää kunnioittavasti lausuntonaan seuraavaa.

Maahanmuuttovirasto on lausunut myös esityksen virallisella lausuntokierroksella 11.6.2025 ja nostanut lausunnossaan esiin huomion koskien toimeentulotukilain muutosten vaikutuksia vastaanottojärjestelmän asiakkaisiin. Vastaanottopalveluiden piirissä olevan turvapaikanhakijan ja tilapäistä suojelua saavan toimeentulo turvataan vastaanottopalveluilla, eikä henkilöllä siksi ole oikeutta toimeentulotukeen. Toimeentulotukilakia sovelletaan osin kuitenkin myös vastaanottorahan myöntämisessä. Lain kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (746/2011) 20 §:n mukaan "Vastaanottorahaa hakevan ja hänen perheensä tulot ja varat otetaan huomioon vastaanottorahaa myönnettäessä toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) säädetyllä tavalla" sekä 23 §:n mukaan "Vastaanotto- ja käyttörahan myöntämisessä noudatetaan soveltuvin osin toimeentulotuesta annetun lain 3 luvun menettelyä koskevia säännöksiä. Vastaanotto- ja käyttörahan takaisinperintään sovelletaan toimeentulotuesta annetun lain 4 luvun takaisinperintää koskevia säännöksiä".

Käytännössä toimeentulotukilain 11 §:n ehdotettu muutos, että perustoimeentulotuen myöntämisessä huomioitaisiin jatkossa kaikki vähäisetkin tulot ja avustukset, vaikuttaisi myös vastaanottokeskuksen asiakkaana olevan työllistyneen henkilön toimeentuloon. Muutos vaikuttaisi erityisesti tilapäistä suojelua saaviin, joilla ei ole kotikuntaa, sillä heidän työnteko-oikeutensa alkaa välittömästi tilapäisen suojelun hakemuksen rekisteröinnistä. Tulojen huomioimiseen liittyvä muutosehdotus voi vähentää kannustavuutta ottaa vastaan pieniä palkallisia työtehtäviä.

Yleisemmin viraston toimivaltaan kuuluvissa lupa-asioissa viimesijaiseksi sosiaalihuoltoon kuuluvaksi taloudelliseksi tueksi tarkoitettu toimeentulotuki voi estää luvan myöntämisen. Myös tulevassa kansalaisuuslain muutoksessa (HE 19/2025 vp) kansalaistamisen yleisiin edellytyksiin kuuluvaa toimeentuloedellytystä esitetään muutettavaksi siten, ettei kansalaisuuden

saamiseksi olisi riittävää, että hakijan toimeentulo perustuisi pelkästään työttömyysetuuteen tai toimeentulotukeen.

Siten, mikäli esityksen tavoitteet pitkäaikaisen toimeentulotukiriippuvuuden vähentämisestä toteutuvat, voi tällä osaltaan olla vaikutusta lupa- ja kansalaisuusasioissa myönteisten ratkaisujen muodossa, kun hakijoita koskevat toimeentulon hakemusedellytyksen täyttyvät.

Johtaja

Johanna Waal

Johtava asiantuntija

Martta Virkkala

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 12.11.2025 klo 11:24. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Sosiaali- ja terveysvaliokunta, Eduskunta